

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: طرح مساله.....
۲	۱-۱- مقدمه.....
۲	۱-۲- بیان مساله.....
۴	۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۵	۱-۴- اهداف تحقیق.....
۵	۱-۵- قلمرو تحقیق.....
۵	۱-۵-۱- قلمرو مکانی.....
۵	۱-۵-۲- قلمرو زمانی.....
۵	۱-۶- پرسش های تحقیق.....
۶	۱-۷- فرضیه های تحقیق.....
۶	۱-۸- تعریف مفاهیم و اصطلاحات تحقیق.....
۶	۱-۸-۱- شعر.....
۶	۱-۸-۲- خانه شعر.....
۶	۱-۸-۳- معماری بومی.....
۷	فصل دوم: مروری بر ادبیات موضوع.....
۸	۲-۱- مقدمه.....
۸	۲-۲- تعاریف، اصول و مبانی نظری.....
۸	۲-۲-۱- مبانی نظری پیرامون شعر.....
۸	۲-۲-۱-۱- ادبیات.....
۸	۲-۲-۱-۲- شعر فارسی.....
۹	۲-۲-۱-۳- قالب های شعر فارسی.....
۱۰	۲-۲-۱-۴- سبک های شعر فارسی.....
۱۰	۲-۲-۱-۵- نثر فارسی.....
۱۰	۲-۲-۱-۶- معماری و شعر.....
۱۳	۲-۲-۱-۷- رابطه ادبیات و معماری.....
۱۶	۲-۲-۱-۸- سیر تاریخی ادبیات و معماری ایران پس از اسلام.....

- ۱۶-۲-۱-۸-۱-آغاز دوران اسلامی تا قرن سوم هجری.....
- ۱۷-۲-۱-۸-۲-ادبیات فارسی از اسلام تا قرن سوم.....
- ۱۷-۲-۱-۸-۳-معماری ایرانی از اسلام تا قرن سوم.....
- ۱۸-۲-۱-۸-۴-قرن چهارم تا نیمه قرن پنجم هجری.....
- ۱۹-۲-۱-۸-۵-ادبیات ایران در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم هجری.....
- ۲۰-۲-۱-۸-۶-معماری ایرانی در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم هجری.....
- ۲۱-۲-۱-۸-۷-نیمه قرن پنجم تا آغاز قرن هفتم.....
- ۲۱-۲-۱-۸-۸-ادبیات فارسی از نیمه قرن پنجم تا آغاز قرن هفتم.....
- ۲۲-۲-۱-۸-۹-معماری ایرانی از نیمه قرن پنجم تا آغاز قرن هفتم.....
- ۲۵-۲-۱-۸-۱۰-قرن های هفتم و هشتم هجری.....
- ۲۵-۲-۱-۸-۱۱-ادبیات فارسی در قرن های هفتم و هشتم هجری.....
- ۲۶-۲-۱-۸-۱۲-معماری ایرانی در قرن های هفتم و هشتم هجری.....
- ۲۹-۲-۱-۸-۱۳-قرن نهم و اوایل قرن دهم هجری.....
- ۳۰-۲-۱-۸-۱۴-ادبیات فارسی در قرن نهم و اوایل قرن دهم هجری.....
- ۳۱-۲-۱-۸-۱۵-معماری ایرانی در قرن نهم و اوایل قرن دهم.....
- ۳۲-۲-۱-۸-۱۶-تاریخ ایران از قرن دهم تا اوایل قرن سیزدهم.....
- ۳۳-۲-۱-۸-۱۷-ادبیات ایران از قرن دهم تا اوایل قرن سیزدهم.....
- ۳۴-۲-۱-۸-۱۸-معماری ایرانی از قرن دهم تا اوایل قرن سیزدهم.....
- ۳۸-۲-۱-۸-۱۹-از قرن سیزدهم تا پایان دوره پهلوی.....
- ۳۹-۲-۱-۸-۲۰-ادبیات ایران از قرن سیزدهم تا پایان دوره پهلوی.....
- ۴۰-۲-۱-۸-۲۱-معماری ایران از قرن سیزدهم تا پایان دوره پهلوی.....
- ۴۸-۲-۱-۸-۲۲-پس از انقلاب اسلامی.....
- ۴۸-۲-۱-۸-۲۳-ادبیات ایران پس از انقلاب اسلامی.....
- ۴۸-۲-۱-۸-۲۴-معماری ایرانی پس از انقلاب اسلامی.....
- ۵۲-۲-۱-۹-جمع بندی مبانی پیرامون شعر و معماری.....
- ۵۳-۲-۲-۲-مبانی نظری پیرامون معماری بومی.....
- ۵۳-۲-۲-۱-مفهوم و ویژگی های معماری بومی.....
- ۵۷-۲-۳-مطالعات موردی.....

۵۷	.....۲-۳-۱-مجتمع فرهنگی دزفول
۶۱	.....۲-۳-۲-موزه هنرهای معاصر تهران - ایران
۶۴	.....۲-۳-۳-ساختمان گروه صنعتی بهشهر
۶۷	.....۲-۴-پیشینه تحقیق
۶۹	.....فصل سوم: روش تحقیق
۷۰	.....۳-۱-مقدمه
۷۰	.....۳-۲-روش و طرح تحقیق
۷۰	.....۳-۳-روش گردآوری دادهها
۷۱	.....۳-۴-ابزار جمع آوری اطلاعات
۷۱	.....۳-۵-روش تجزیه و تحلیل
۷۲	.....۳-۶-روش طراحی
۷۴	.....فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها (یافته های تحقیق)
۷۵	.....۴-۱-مقدمه
۷۵	.....۴-۲-چگونگی طراحی با رویکرد معماری بومی و تحلیل چند نمونه تاریخی
۷۶	.....۴-۲-۱-گنجعلی خان
۷۸	.....۴-۲-۲-گنبد جبلیه
۸۰	.....۴-۲-۳-باغ شاهزاده ماهان
۸۲	.....۴-۳-بررسی فرضیه ها و نتایج
۸۳	.....۴-۴-ضوابط و معیارهای طراحی فضاهای خانه شعر
۸۳	.....۴-۴-۱-کلاسهای درس
۸۴	.....۴-۴-۲-آتلیه های طراحی
۸۵	.....۴-۴-۳-سایت کامپیوتری
۸۶	.....۴-۴-۴-اتاقهای اساتید
۸۷	.....۴-۴-۵-ضوابط و معیارهای طراحی کتابخانه
۹۱	.....۴-۴-۶-ضوابط و معیارهای طراحی تالار اجتماعات و سالنهای نمایش
۹۸	.....۴-۴-۷-ضوابط و معیارهای طراحی فضاهای اداری
۱۰۱	.....۴-۴-۸-ضوابط و معیارهای طراحی موزه و نمایشگاه های معماری
۱۰۴	.....۴-۴-۹-ضوابط و معیارهای طراحی تریا

۱۰۶	۴-۱۰-ضوابط و معیارهای طراحی پارکینگ.....
۱۰۶	۴-۱۱-ضوابط و معیارهای توالت‌ها و دستشویی‌ها.....
۱۰۸	فصل پنجم: نتیجه گیری، بحث و پیشنهادها.....
۱۰۹	۵-۱-مقدمه.....
۱۰۹	۵-۲-آشنایی با مکان اجرای پروژه.....
۱۰۹	۵-۲-۱-ویژگی‌های طبیعی و اقلیمی.....
۱۰۹	۵-۲-۲-موقعیت سیاسی و جغرافیایی شهر کرمان.....
۱۱۰	۵-۲-۳-شرایط اقلیمی.....
۱۱۰	۵-۲-۳-۱-توده های هوای مؤثر بر آب و هوای شهر کرمان.....
۱۱۱	۵-۲-۳-۲-بارش.....
۱۱۲	۵-۲-۳-۳-باد.....
۱۱۲	۵-۲-۳-۴-تابش آفتاب.....
۱۱۲	۵-۲-۳-۵-تهویه.....
۱۱۳	۵-۳-عوامل محیطی پیرامون و تاثیر آن‌ها بر طراحی پروژه.....
۱۱۳	۵-۳-۱-فرم ساختمان در رابطه با اقلیم کرمان.....
۱۱۳	۵-۳-۲-جهت استقرار ساختمان.....
۱۱۴	۵-۳-۳-تاثیرات اقلیمی مؤثر در طراحی.....
۱۱۴	۵-۳-۴-خصوصیات کالبدی ساختمان‌ها در اقلیم کرمان.....
۱۱۵	۵-۴-تجزیه، تحلیل و آنالیز سایت.....
۱۱۵	۵-۴-۱-سایت.....
۱۱۵	۵-۴-۲-دلایل انتخاب سایت.....
۱۱۶	۵-۴-۳-تحلیل سایت.....
۱۱۷	۵-۴-۳-۱-دسترسی‌ها.....
۱۱۹	۵-۴-۳-۲-همجواری های سایت.....
۱۲۰	۵-۴-۳-۳-اقلیم سایت.....
۱۲۰	۵-۵-ارائه راهکارهای طراحی.....
۱۲۱	۵-۶-برنامه فیزیکی بخش‌های مختلف خانه شعر.....
۱۲۱	۵-۶-۱-عرصه بندی عملکردی.....

۱۲۱	.....	۲-۶-۵-شرح عملکرد بخش ها و برخی فضاهاى اصلی
۱۲۱	.....	۱-۲-۶-۵-بخش پژوهش
۱۲۲	.....	۲-۲-۶-۵-بخش آموزش
۱۲۲	.....	۳-۴-۲-۵-بخش نمایش
۱۲۳	.....	۴-۲-۶-۵-بخش خدمات
۱۲۴	.....	۵-۲-۶-۵-بخش اداری
۱۲۴	.....	۳-۶-۵-دیاگرام حوزه بندى و روابط فضایی مجموعه
۱۲۶	.....	۴-۶-۵-زون بندى فضاها
۱۲۷	.....	۵-۶-۵-برنامه فیزیکی
۱۲۷	.....	۱-۵-۶-۵-عرصه بندى فضاها و مشخصات کامل آنها
۱۲۸	.....	۲-۵-۶-۵-عرصه عمومی
۱۲۸	.....	۳-۵-۶-۵-عرصه اداری مدیریتی
۱۲۹	.....	۴-۵-۶-۵-عرصه آموزش
۱۲۹	.....	۵-۵-۶-۵-عرصه پژوهش
۱۲۹	.....	۶-۵-۶-۵-عرصه ارائه و معرفی آثار
۱۳۰	.....	۷-۵-۶-۵-عرصه اجتماعات تخصصی
۱۳۰	.....	۸-۵-۶-۵-عرصه گردهمایی
۱۳۰	.....	۹-۵-۶-۵-عرصه خدماتی - رفاهی
۱۳۱	.....	۷-۵-ارائه آلترناتیوهای طراحی و آلترناتیوهای نهایی
۱۳۱	.....	۸-۵-سازه
۱۳۲	.....	۱-۸-۵-نازک کاری
۱۳۳	.....	۹-۵-تاسیسات
۱۳۳	.....	۱-۹-۵-دستگاه مبرد جذبی
۱۳۳	.....	۲-۹-۵-سیستم تولید آب داغ
۱۳۴	.....	۳-۷-۵-سیستم آتش نشانی
۱۳۶	.....	منابع

فهرست تصویرها

صفحه	عنوان
۱۷	تصویر ۱-۲: سه بعدی مسجد جامع فهرج (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۱۸	تصویر ۲-۲: پلان مسجد جامع فهرج (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۲۰	تصویر ۳-۲: پلان گنبد قابوس، شیوه خراسانی را ندارد. (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۲۱	تصویر ۴-۲: گنبد قابوس (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۲۳	تصویر ۵-۲: برج نخست خرقان قزوین (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۲۳	تصویر ۶-۲: پلان برج دوم خرقان قزوین (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۲۴	تصویر ۷-۲: مقطع برج دوم خرقان قزوین (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۲۵	تصویر ۸-۲: پلان مسجد جامع زواره (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۲۷	تصویر ۹-۲: گنبد سلطانیه (پیرنیا، ۱۳۹۲: ۲۱۴).....
۲۸	تصویر ۱۰-۲: مسجد جامع عتیق شیراز Fa.wikipedia.org.....
۲۹	تصویر ۱۱-۲: مسجد جامع ورامین Fa.wikipedia.org.....
۲۹	تصویر ۱۲-۲: مسجد امیر چخماق یزد Fa.wikipedia.org.....
۳۱	تصویر ۱۳-۲: مسجد گوهرشاد (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۳۱	تصویر ۱۵-۲: مسجد کبود تبریز (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۳۲	تصویر ۱۶-۲: مدرسه غیاثیه خرگرد (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۳۲	تصویر ۱۷-۲: مسجد کبود تبریز (پیرنیا، ۱۳۹۲).....
۳۵	تصویر ۱۸-۲: میدان نقش جهان و مسجد امام اصفهان Fa.wikipedia.org.....
۳۶	تصویر ۱۹-۲: مسجد شیخ لطف الله اصفهان Fa.wikipedia.org.....
۳۶	تصویر ۲۰-۲: سی و سه پل اصفهان Fa.wikipedia.org.....
۳۷	تصویر ۲۱-۲: مسجد وکیل شیراز Fa.wikipedia.org.....
۳۸	تصویر ۲۲-۲: حمام وکیل شیراز Fa.wikipedia.org.....
۴۰	تصویر ۲۳-۲: ساختمان شمس العماره تهران Fa.wikipedia.org.....
۴۱	تصویر ۲۴-۲: مسجد سپهسالار تهران Fa.wikipedia.org.....
۴۲	تصویر ۲۵-۲: پل ورسک Fa.wikipedia.org.....
۴۲	تصویر ۲۶-۲: هتل رامسر Fa.wikipedia.org.....
۴۳	تصویر ۲۷-۲: شهرداری تبریز Fa.wikipedia.org.....

- تصویر ۲-۲۸: حافظیه اثر آندره گدار Fa.wikipedia.org ۴۳
- تصویر ۲-۲۹: ساختمان اداره پست اثر نیکلای مار کوف Fa.wikipedia.org ۴۴
- تصویر ۲-۳۰: آرامگاه فردوسی اثر کریم طاهرزاده بهزاد Fa.wikipedia.org ۴۴
- تصویر ۲-۳۱: آرامگاه سعدی در شیراز اثر مرحوم فروغی Fa.wikipedia.org ۴۴
- تصویر ۲-۳۲: بانک ملی ایران در شیراز، اثر مرحوم فروغی Fa.wikipedia.org ۴۵
- تصویر ۲-۳۳: شهرک مسکونی اکباتان tebyan.net ۴۶
- تصویر ۲-۳۴: یادمان آزادی اثر حسین امانت tebyan.net ۴۶
- تصویر ۲-۳۵: تئاتر شهر اثر علی سردار افخمی tebyan.net ۴۷
- تصویر ۲-۳۶: موزه فرش اثر عبدالعزیز فرمانفرمائیان Fa.wikipedia.org ۴۷
- تصویر ۲-۳۷: موزه هنرهای زیبا اثر کامران دیبا Fa.wikipedia.org ۴۸
- تصویر ۲-۳۸: کتابخانه ملی اثر مهندسان مشاور پیراز Fa.wikipedia.org ۴۹
- تصویر ۲-۳۹: مرکز فرهنگی سینمایی دزفول اثر فرهاد احمدی tabnak.ir ۴۹
- تصویر ۲-۴۰: پردیس سینمایی پارک ملت اثر رضا دانشمیر tabnak.ir ۵۰
- تصویر ۲-۴۱: برج میلاد اثر محمدرضا حافظی tabnak.ir ۵۱
- تصویر ۲-۴۲: کلیات ویژگی های معماری بومی با توجه به مبانی نظری (نگارنده) ۵۶
- تصویر ۲-۴۳: مجتمع فرهنگی دزفول www.arel.ir ۵۷
- تصویر ۲-۴۴: مجتمع فرهنگی دزفول (www.azarkish.com) ۵۸
- تصویر ۲-۴۵: پلان مجتمع فرهنگی دزفول (www.azarkish.com) ۵۹
- تصویر ۲-۴۶: موزه هنرهای معاصر تهران (www.makanbin.com) ۶۱
- تصویر ۲-۴۷: دیاگرام موزه هنرهای معاصر تهران (حسینی، ۱۳۸۷: ۶۱) ۶۲
- تصویر ۲-۴۸: دیاگرام ارتباطی گالری ها موزه هنرهای معاصر تهران (حسینی، ۱۳۸۹) ۶۲
- تصویر ۲-۴۹: موزه هنرهای معاصر تهران (Fa.wikipedia.org) ۶۳
- تصویر ۲-۵۰: نمای بیرونی و چگونگی استفاده از متریال موزه هنرهای معاصر تهران
(www.Arturarch.com) ۶۳
- تصویر ۴-۱-۱-۱: باغ شاهزاده ۸۰
- تصویر ۴-۲-۲-۲: ضوابط اتاق اساتید (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹) ۸۶
- تصویر ۴-۳-۳-۳: ضوابط اتاق اساتید (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹) ۸۷
- تصویر ۴-۴-۴-۴: دیاگرام روابط فضایی کتابخانه (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹) ۹۰

- تصویر ۴-۵-استانداردهای کتابخانه (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۹۱
- تصویر ۴-۶-استانداردهای صندلی برای هر فضا (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۹۵
- تصویر ۴-۶-استانداردهای فاصله صندلی برای هر فضا (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۹۶
- تصویر ۴-۷-ابعاد و اندازه های استاندارد برای شیب کف سالن (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۹۶
- تصویر ۴-۱۰-ضوابط طراحی فضای سالن اجتماعات (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۹۷
- تصویر ۴-۱۱-استانداردهای اطاق پروژکتور (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۹۸
- تصویر ۴-۱۲-استانداردهای فضای اداری (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۹۹
- تصویر ۴-۱۳-استانداردهای فضای اداری (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۱۰۰
- تصویر ۴-۱۳-استانداردهای فضای موزه (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۱۰۳
- تصویر ۴-۱۴-استانداردهای فضای تریا (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹)..... ۱۰۵
- تصویر ۵-۱-دسترسی های سایت..... ۱۱۷
- تصویر ۵-۲-تحلیل دسترسی های سایت..... ۱۱۸
- تصویر ۵-۳-همجواری های های سایت..... ۱۱۹
- تصویر ۵-۴: دیاگرام حوزه بندی و روابط فضایی خانه ادبیات ایران..... ۱۲۴
- تصویر ۵-۵: دیاگرام تشکیلاتی بخش اداری..... ۱۲۴
- تصویر ۵-۶: دیاگرام تشکیلات بخش خدمات..... ۱۲۴
- تصویر ۵-۷: دیاگرام تشکیلاتی بخش نمایش..... ۱۲۵
- تصویر ۵-۸: دیاگرام تشکیلاتی بخش آموزش..... ۱۲۵
- تصویر ۵-۹: دیاگرام تشکیلاتی بخش پژوهشی..... ۱۲۶
- تصویر ۵-۱۰-زون بندی فضاهای مجموعه..... ۱۲۶
- تصویر ۵-۱۱-روند طراحی..... ۱۳۱

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲: ویژگی های معماری بومی، طبق عقیده صاحب نظران (آلپاکونولو، ۱۳۹۴: ۳۱).....	۵۴
جدول ۲-۲: ویژگی های معماری بومی با توجه به مبانی نظری (نگارنده).....	۵۵
جدول ۳-۲: ویژگی های بومی و سنتی مجموعه فرهنگی دزفول (نگارنده).....	۶۰
جدول ۴-۲: ویژگی های سنتی ایرانی بنا (نگارنده).....	۶۴
جدول ۵-۲: ویژگی های بومی بنا (نگارنده).....	۶۶
جدول ۱-۴: ویژگی معماری کرمان (نگارنده).....	۷۵
جدول ۲-۴: ویژگی های معماری سنتی و بومی مجموعه گنجعلی خان (نگارنده).....	۷۷
جدول ۳-۴: ویژگی های معماری سنتی و بومی گنبد جبلیه (نگارنده).....	۷۹
جدول ۴-۴: ویژگی های معماری سنتی و بومی باغ شاهزاده (نگارنده).....	۸۱
جدول ۵-۴: استانداردهای ابعادی کلاس درس (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹).....	۸۵
جدول ۶-۴: استانداردهای نور در کتابخانه (روزرخ و همکاران، ۱۳۸۵).....	۸۹
جدول ۷-۴: استاندارد صندلی ها (نویفرت و نویفرت، ۱۳۸۹).....	۹۱
جدول ۱-۵: خصوصیات کالبدی ساختمان هماهنگ، اقلیم کرمان.....	۱۱۵
جدول ۲-۵: ارائه راهکارهای طراحی.....	۱۲۰

چکیده

با توجه به مواردی همچون عدم تداوم تحقیقات و پژوهش های قدرتمند در عرصه زبان پارسی، پیامدهای ناشی از تاثیرات و تاثرات زبان های دیگر، استفاده از زبان شعر و شخصیت شاعران به عنوان افراد مقبول عموم در ارتقاء سطح فرهنگی جامعه، به صورت هر چه روشن تر لزوم شکل گیری فضاهایی مرتبط با فرهنگ و ادب ایران را بیش از پیش توجیه می کند لذا هدف اصلی تحقیق حاضر طراحی خانه شعر با رویکرد معماری بومی در شهر کرمان است. این پژوهش در زمره تحقیقات کیفی قرار می گیرد که به روش توصیفی تحلیلی به بررسی و تحلیل اطلاعات پرداخته شده است. اطلاعات بدست آمده از بررسی نمونه های مرتبط گردآوری شده است. نتایج تحقیق نشان داد استفاده از مصالح بومی مناسب، فضاهای متناسب با معماری بومی منطقه و رعایت مسائل مرتبط با اقلیم منطقه می تواند در طراحی خانه شعر شهر کرمان با رویکرد معماری بومی موثر واقع شود.

واژگان کلیدی:

خانه شعر، معماری بومی، فرهنگ، ادبیات، کرمان

فصل اول: طرح مساله

زبان و شعر یک قوم و یک سرزمین از اصلی ترین شاخه های هویتی آن قوم و سرزمین است چرا که بروز هر آنچه فرهنگ و تمدن یک سرزمین است در قالب شعر و زبان صورت میگیرد این زبان علاوه بر اینکه وسیله برقراری ارتباط مردمان یک سرزمین است در قالب نوشتار نیز بخشی از اسناد هویتی مردم آن سرزمین را ایجاد میکند. زبان پارسی نیز که زبان اصیل ایرانیان در طول تاریخ بوده در کسوت شعر شاعران پارسی گوی ایرانی، نقطه مشترک هویت همه ایرانیان است. از آن زمان که فردوسی با زبان بی نظیر خود ایران باستان را به تصویر میکشد تا به امروز که قالبهای جدید در شعر پارسی به منصفه ظهور رسیده اند، همواره یک سیالیت تاریخی را در متون ادب پارسی میتوان مشاهده کرد (مالکی شجاع، ۱۳۹۳). جدای از اهمیت های ساختاری منحصر به فرد زبان شعر پارسی، جاری شدن مفاهیم مختلف اخلاقی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، ... در شعر شاعران مختلفی همچون سعدی، حافظ، مولانا و عطار بخش مهمی از حرکت چرخ فرهنگی جامعه ایرانی در دوره های مختلف تاریخی را رقم زده است. لذا می توان گفت همواره آسیب شناسی تحولات شعر فارسی و به دنبال آن تقویت و غنی ساختن هرچه بیشتر آن در دوره های مختلف و به طور ویژه در دوران معاصر به دلیل رشد سریع ارتباطات و چالشهای مربوط به آن در حوضه زبان، امری ضروری به نظر می رسد (لشکری، ۱۳۸۹). قسمتی از این فرایند بر عهده متخصصان این رشته و پژوهش های آنها در این زمینه می باشد. اما باید گفت فراهم آوردن بستری که زمینه معرفی و باروری هرچه بیشتر شعر پارسی همراه با شاعران توانمند آن را فراهم آورد، بخش دیگری از این فرایند است. این امر را می توان در طراحی فضاهایی که به صورت معمول آشنایی با این شاعران را امکان پذیر می سازد، محقق ساخت؛ لذا در این تحقیق به طراحی خانه شعر در شهر کرمان پرداخته شده است که در این طراحی سعی شده از مصادیق معماری بومی بهره گرفته شود.

۱-۲- بیان مساله

با وجود زمینه قوی از ادب و فرهنگ در کرمان، بررسی ویژگی فضاهای فرهنگی مرتبط با موضوع و همچنین نگاه به فعالیت نهادهای مسئول در عرصه فرهنگ، حکایت از آن دارد که جایگاه ویژه ی این غنای فرهنگی به خوبی تعریف نشده است. جدای از اهمیت و جایگاه شاعران کرمان در شعر و ادب پارسی، جنبه های جهانی مربوط به موضوع که به طور ویژه در ارتباط با شاعران جهانی ایران است لزوم توجه هرچه بیشتر و ایجاد فضاهای فرهنگی جهت شناخت بیشتر شاعران کشور را پیش روی قرار می دهد. با توجه به مواردی همچون عدم تداوم تحقیقات و پژوهش های قدرتمند در عرصه زبان پارسی، پیامدهای ناشی از تاثیرات و تاثرات زبان های دیگر، استفاده از زبان شعر و شخصیت شاعران به عنوان افراد مقبول عموم در ارتقاء سطح فرهنگی جامعه، به صورت هر چه روشن تر لزوم شکل گیری چنین فضاهایی را بیش از پیش توجیه می کند. خانه شعر پیش و بیش از آنکه در پی خلق پروژه ای موفق در زمینه معماری باشد، سعی در جلب توجه ویژه

صاحب‌نظران اهل فن و سیاست‌گذاران به مقوله فرهنگ و هنر به طور عام، و ایجاد زمینه شکل‌گیری تشکیلاتی منسجم و پاسخگو برای هنرمندان این مرز و بوم دارد (زمانی، ۱۳۹۰).

از سوی دیگر در شهر کرمان که جمعیت جوانان تحصیلکرده آن رو به افزایش است با توجه به سرانه پایین فضاهای فرهنگی، تفاوت فاحش آن با میزان استانداردها و گسیختگی فرهنگی و شکل‌گیری فرهنگ غیر خودی که بیشترین تاثیر خود را بر جوانان نهاده است ضرورت طراحی چنین فضاهایی را بیش از پیش برای ما روشن می‌سازد و با توجه به اینکه معماری سنتی واجد ارزش‌هایی بوده است که در زمان حال این ارزش‌ها از دست رفته اند مساله اصلی شناساندن این ارزش‌ها و باز زنده سازی ارزش‌های از دست رفته در بناهای کنونی می‌باشد. از جمله این ارزش‌های از دست رفته عبارتند از: ضعیف شدن رابطه فضای باز و بسته، ضعیف شدن رابطه انسان با طبیعت، از دست دادن فضاهای باز خصوصی، ضعیف شدن عرصه‌های خصوصی بواسطه اشراف بناها نسبت به هم، از دست دادن نمادها و نشانه‌های اصیل معماری، اغتشاش و کثرت بیش از حد بناها و نزول حس وحدت در فضاها (افضلی، ۱۳۹۴).

از سوی دیگر یکی از نمادهای فرهنگی و هنری ما معماری سنتی است. آنچه که امروز از معماری سنتی به کار گرفته می‌شود فقط شکل‌های متنوع آن است در حالی که مفاهیم اساسی معماری سنتی همچنان دست نخورده باقی مانده است. پرداختن به مقوله «معماری بومی» در ادبیات معماری همواره مورد توجه بوده، چرا که «دانش بومی» مورد کاربست یافته در ساخت و ساز مسکن بومی مناطق مختلف می‌تواند به عنوان «سرمایه ای علمی» و در عین حال «ماترکی فرهنگی» مورد نظر قرار گیرد که در آینده می‌تواند مورد بررسی و استفاده مجدد برای حفظ میراث فرهنگی و یا ساخت گونه‌های «مسکن همساز با اقلیم» و فرهنگ خاص قرار گیرد. معماری بومی کرمان با آنکه در طول تاریخ دستخوش پدیده‌های دگرگون‌کننده بوده، توانسته تا حدودی هویت ویژه خود را حفظ کند، و از آنجا که شناسنامه معتبری از مردم یک سرزمین به شمار می‌رود، نمایانگر آداب و رسوم، روحیه و احساسات، اندیشه و عقیده، ذوق و سلیقه و هنر آنان است. "در شکل‌گیری معماری بومی، برخی روابط اجتماعی و اقتصادی با محیط طبیعی و نمادهای فرهنگی، ماهرانه انعکاس می‌یابند. این معماری جوابگوی نیازهای یک جامعه در ارتباط با عوامل طبیعی و با خواسته‌های معنوی انسان‌ها می‌باشد (محمدی، ۱۳۹۳).

به این ترتیب مساله اصلی این است که به بهانه شناخت و رفع مسائل ذکر شده، راهکارهای معماری در طراحی خانه شعر به منظور استفاده از ارزش‌های معماری بومی ارائه شود و فضاهایی با ارزش‌های معماری منطقه طراحی گردد. از این رو لازم است فضاهایی پیش‌بینی شوند که علاوه بر داشتن کارایی لازم و مطابقت با معماری بومی منطقه، احساسی از تعلق و خوش‌آیندی را به گونه‌ای القا کنند که کاربران با رغبت مایل به